EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 515 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Litvy na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2020

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Litvy na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2020

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Komisia 17. decembra 2019 prijala ročnú stratégiu udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2020. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Komisia 17. decembra 2019 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Litvu neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky v eurozóne.

(2) Správa o Litve na rok 2020[3] bola uverejnená 26. februára 2020. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Litva dosiahla pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 9. júla 2019[4], následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 514 final.
[4] Ú. v. EÚ C 301, 5.9.2019, s. 117.

v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Litvy pri dosahovaní jej národných cieľov stratégie Európa 2020.

(3) Svetová zdravotnícka organizácia 11. marca 2020 oficiálne vyhlásila vypuknutie nákazy COVID-19 za globálnu pandémiu. Ide o závažné ohrozenie verejného zdravia, ktoré sa dotýka občanov, spoločností aj hospodárstiev. Na verejné systémy zdravotnej starostlivosti vyvíja zásadný tlak, narúša globálne dodávateľské reťazce, spôsobuje volatilitu na finančných trhoch, vyvoláva otrasy v oblasti spotrebiteľského dopytu a negatívne vplýva na rôzne odvetvia hospodárstva. Ohrozuje zamestnanie ľudí, ich príjmy, ako aj podnikanie spoločností. Spôsobila zásadný ekonomický šok, ktorý už teraz nepriaznivo ovplyvňuje Európsku úniu. Komisia 13. marca 2020 prijala oznámenie[5], v ktorom vyzvala na koordinovanú ekonomickú reakciu na krízu, pričom táto reakcia by mala zahŕňať všetkých aktérov na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.

(4) Niekoľko členských štátov vyhlásilo výnimočný stav alebo zaviedlo núdzové opatrenia. Všetky mimoriadne opatrenia by mali byť striktne primerané, nevyhnutné, časovo obmedzené a v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Mali by podliehať demokratickému dohľadu a nezávislému súdnemu preskúmaniu.

(5) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu.[6] Doložka v zmysle článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku vypuknutia nákazy COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Čo sa týka nápravnej časti paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie tiež rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

(6) V záujme obmedzenia a kontroly šírenia pandémie, posilnenia odolnosti vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti a zmiernenia sociálno-ekonomických následkov prostredníctvom podporných opatrení pre podniky a domácnosti, ako aj na zabezpečenie primeraných zdravotných a bezpečnostných podmienok na pracovisku s cieľom obnoviť hospodársku činnosť treba ďalej konať. Únia by mala v plnej miere využiť rozličné nástroje, ktoré má k dispozícii, na podporu úsilia členských štátov v týchto oblastiach. Zároveň by členské štáty a Únia mali spolupracovať na príprave opatrení, ktoré sú potrebné na návrat k normálnemu fungovaniu našich spoločností a hospodárstiev a k udržateľnému rastu, pričom by sa v nich okrem iného integrovala ekologická, ako aj digitálna transformácia a všetky ponaučenia z krízy.

---

5 COM(2020) 112 final.

6 COM(2020) 123 final.

(7) Kríza spôsobená ochorením COVID-19 poukázala na flexibilitu, ktorú ponúka jednotný trh na prispôsobenie sa mimoriadnym situáciám. S cieľom zabezpečiť rýchly a hladký prechod do fázy oživenia a voľný pohyb tovaru, služieb a pracovníkov je však nutné, aby sa naliehavé mimoriadne opatrenia, ktoré bránia normálnemu fungovaniu jednotného trhu, odstránili hneď, ako prestanú byť nevyhnutné. Súčasná kríza poukázala na potrebu krízových plánov pripravenosti v sektore zdravotníctva, ktoré zahŕňajú najmä zlepšené nákupné stratégie, diverzifikované dodávateľské reťazce a strategické rezervy základných potrieb. Sú kľúčovými prvkami na vypracovanie širších krízových plánov pripravenosti.

(8) Zákonodarca Únie už zmenil príslušné legislatívne rámce[7], aby umožnil členským štátom mobilizovať na riešenie mimoriadnych účinkov pandémie ochorenia COVID-19 všetky nevyužité zdroje z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Uvedenými zmenami sa zabezpečí dodatočná flexibilita i zjednodušené a racionalizované postupy. V snahe zmierniť tlaky v oblasti peňažných tokov môžu členské štáty v účtovnom roku 2020 – 2021 zároveň využiť 100-percentnú mieru spolufinancovania z rozpočtu Únie. Litva sa nabáda, aby uvedené možnosti v plnej miere využila na pomoc jednotlivcom a odvetviam, ktorých tieto výzvy zasiahli najviac.

(9) Sociálno-ekonomické následky pandémie sa vzhľadom na odlišné modely špecializácie v jednotlivých litovských regiónoch pravdepodobne prejavia nerovnomerne. S tým súvisí riziko, že v Litve dôjde k prehlbovaniu rozdielov. V kombinácii s rizikom dočasného prerušenia procesu konvergencie medzi jednotlivými členskými štátmi si súčasná situácia vyžaduje cielenú reakciu v oblasti príslušnej politiky.

(10) Litva predložila 15. mája 2020 svoj národný program reforiem na rok 2020 a 30. apríla 2020 svoj program stability na rok 2020. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.

(11) Na Litvu sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu.

(12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2020 plánuje zhoršenie celkového salda z prebytku vo výške 0,3 % HDP v roku 2019 na deficit vo výške 11,4 % HDP v roku 2020. V roku 2021 sa predpokladá pokles deficitu na 3,9 % HDP. Po tom, ako pomer verejného dlhu k HDP v roku 2019 vzrástol na úroveň 36,3 % HDP, sa podľa programu stability na rok 2020 očakáva, že sa v roku 2020 zvýši na úroveň 50,6 %. Makroekonomický a fiškálny výhľad je ovplyvnený vysokou neistotou v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19.

(13) Litva prijala v reakcii na pandémiu COVID-19 a v rámci koordinovaného prístupu Únie rozpočtové opatrenia na zvýšenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šíreniu pandémie a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť výrazne zasiahnuté. Podľa programu stability na rok

---

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus) (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1).

2020 dosiahnu tieto rozpočtové opatrenia úroveň 6,8 % HDP. Tieto opatrenia zahŕňajú odklady daňovej povinnosti, ďalšie finančné prostriedky na nákup zdravotníckych potrieb, dotácie na udržanie pracovných miest a sociálne dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby a zamestnancov, ktorých sa dotkla situácia v súvislosti s ochorením COVID-19. Keďže v analýze Komisie týkajúcej sa návrhu a vykonávania niektorých opatrení sa poukazuje na relatívne nízke potenciálne využitie, Komisia predpokladá, že vplyv týchto vládnych opatrení na verejné financie bude menší. Litva okrem toho oznámila diskrečné opatrenia, ktoré síce nemajú priamy vplyv na rozpočet, ale prispejú k reakcii na krízu, napríklad aj podporou likvidity pre podniky, ktorá sa v programe stability na rok 2020 odhaduje na 3,8 % HDP. Tieto opatrenia zahŕňajú aj úverové záruky (2,9 % HDP). Celkovo sú opatrenia, ktoré prijala Litva, v súlade s usmerneniami stanovenými v oznámení Komisie o koordinovanej hospodárskej reakcii na vypuknutie nákazy COVID-19. Úplné vykonávanie týchto opatrení, po ktorom bude nasledovať preorientovanie fiškálnych politík na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, keď to hospodárske podmienky umožnia, prispeje v strednodobom horizonte k zachovaniu fiškálnej udržateľnosti.

(14) Na základe prognózy Komisie z jari 2020 sa odhaduje, že pri nezmenených politikách bude saldo verejných financií Litvy v roku 2020 na úrovni –6,9 % HDP a v roku 2021 na úrovni –2,7 % HDP. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy zostane v rokoch 2020 a 2021 pod úrovňou 60 % HDP.

(15) Komisia vydala 20. mája 2020 správu vypracovanú v súlade s článkom 126 ods. 3 zmluvy, keďže Litva plánuje, že v roku 2020 nedodrží prahovú hodnotu deficitu na úrovni 3 % HDP. Z analýzy teda celkovo vyplýva, že kritérium deficitu, ako je vymedzené v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/1997, nie je splnené.

(16) Podľa prognózy Komisie z jari 2020 sa predpokladá, že HDP Litvy klesne o 8 %, po čom bude v roku 2021 nasledovať rýchle oživenie na úrovni 7,5 %. S cieľom reagovať na pandémiu ochorenia COVID-19 a utlmiť hospodársky prepad Litva 16. marca predložila Plán hospodárskych stimulov a zmiernenia dôsledkov prenosu ochorenia COVID-19. Tento plán v objeme 2,5 miliardy EUR alebo 6,3 % hrubého domáceho produktu (HDP) krajiny zahŕňa až 500 miliónov EUR alebo 1,3 % HDP na zabezpečenie potrebných zdrojov pre systém zdravotnej starostlivosti. Ďalších 500 miliónov EUR bolo vyčlenených na ochranu pracovných miest a príjmov. Kapacita štátnych záručných fondov sa navýšila o 500 miliónov EUR a na stimuláciu ekonomiky boli schválené ďalšie štátne záruky vo výške až do 500 miliónov EUR. V apríli Európska komisia schválila niekoľko litovských programov pomoci na podporu litovského hospodárstva v súvislosti s pandémiou COVID-19. Tieto programy sú navrhnuté tak, aby pomohli podnikom pokryť okamžité prevádzkové kapitálové potreby a pokračovať vo svojej činnosti počas pandémie aj po nej. Okrem toho Národná banka Litvy uvoľnila niektoré kapitálové požiadavky pre komerčné banky, aby zvýšila poskytovanie úverov do reálnej ekonomiky.

(17) Výsledky Litvy v oblasti zdravia stále zaostávajú za výsledkami v iných členských štátoch, čiastočne z dôvodu suboptimálnej efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti, ktorý trpí nedostatkom finančných prostriedkov. Súčasná pandémia vystavila systém dodatočnému tlaku a zdôraznila ďalšie štrukturálne výzvy, ako napríklad pomalé napredovanie pri zlepšovaní kvality služieb, nedostatočné investície do primárnej zdravotnej starostlivosti a nulový pokrok pri prispôsobovaní nemocničnej siete tak, aby bola efektívnejšia a dokázala reagovať na potreby. Kríza spôsobená ochorením COVID-19 odhaľuje aj nerovnosti v oblasti zdravia súvisiace s nedostatkom pracovnej sily a geografickým nesúladom medzi službami a potrebami.

Litva musí mobilizovať zdroje potrebné na riešenie súčasnej krízy a zlepšiť odolnosť systému zdravotnej starostlivosti v budúcnosti. Okamžité opatrenia sa zameriavajú na posilnenie kapacít z hľadiska zdravotníckych pracovníkov, kritických zdravotníckych potrieb a vybavenia s cieľom zachraňovať ľudské životy počas pandémie, mali by sa však posilňovať dlhodobejšie investície, aby sa zlepšila odolnosť zdravotného systému tak, aby zostal prevádzkyschopný, aby sa mohla obnoviť optimálna výkonnosť a bol pripravený na nové otrasy. Bude si to vyžadovať vyčlenenie dostatočných zdrojov na zlepšenie dostupnosti, efektívnosti a kvality systému zdravotnej starostlivosti, aby dokázal reagovať na výzvy, ktoré prináša nárast chronických ochorení, starnutie a pretrvávajúce nerovnosti v oblasti zdravia. Ústrednú úlohu v tejto súvislosti zohráva primárna zdravotná starostlivosť a rozvoj služieb elektronického zdravotníctva. Litva by tiež mala zaistiť, aby sa nezmarilo nedávne zlepšenie cenovej dostupnosti zdravotnej starostlivosti. Budúca odolnosť si v neposlednom rade bude vyžadovať aj posilnenie schopnosti systému redukovať nezdravý životný štýl (jeden z ďalších dôležitých faktorov, ktoré stoja za slabými výsledkami Litvy v oblasti zdravia) a väčšie úsilie pri príprave sektora dlhodobej starostlivosti na riešenie problému so starnúcim obyvateľstvom.

(18) Pred pandémiou COVID-19 bola účasť na trhu práce vysoká a nezamestnanosť nízka, ale táto kríza priniesla nové výzvy. S pomocou finančných prostriedkov z Únie Litva zaviedla systém skráteného pracovného času na zmiernenie účinkov pandémie na zamestnanosť a predstavila niekoľko ďalších opatrení na zmiernenie negatívnych vplyvov na podniky a samostatne zárobkovo činné osoby. Rozsah pôsobnosti opatrení aktívnej politiky trhu práce sa pred krízou znižoval a účasť na vzdelávaní dospelých zostávala na nízkej úrovni. Na pomoc nezamestnaným, aby sa čo najskôr vrátili na trh práce, však bude potrebné väčšie pokrytie opatrení aktívnej politiky trhu práce a ďalšie opatrenia zamerané na rekvalifikáciu a zvyšovanie kvalifikácie pracovnej sily. Posilnenie kapacity sociálnych partnerov je dôležité na zabezpečenie ich zmysluplného a včasného zapojenia do tvorby postupu v súvislosti s ukončovaním opatrení a hospodárskym oživením.

(19) Pred krízou sa síce podnikli kroky na riešenie rizika chudoby a sociálneho vylúčenia, napríklad zvýšením všeobecných prídavkov na deti a dôchodkov, ale chudoba a príjmová nerovnosť stále patria medzi najvyššie v EÚ. Litva má pomerne nízke verejné výdavky na sociálnu ochranu a vplyv sociálnych transferov na znižovanie chudoby je nízky, pričom v sociálnom prehľade sa hodnotí ako kritický. Nízka progresívnosť a prerozdeľovacia schopnosť daňového systému a systému dávok obmedzuje možnosti krajiny financovať verejné statky a služby či znižovať chudobu a príjmovú nerovnosť. Negatívny vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na zamestnanosť a príjmy domácností tieto problémy pravdepodobne ešte vyostrí. Aby sa situácia osôb najviac postihnutých pandémiou nezhoršila, môžu byť potrebné prechodné opatrenia, ako napríklad prehodnotenie pravidiel oprávnenosti na niektoré dávky, ich výšky a trvania poberania. Záchranná sociálna sieť by sa mala rozšíriť tak, aby chránila všetky skupiny vrátane samostatne zárobkovo činných osôb, pracovníkov v atypickom pracovnom pomere a najzraniteľnejších osôb. V záujme podpory ľudí v núdzi je potrebné posilniť poskytovanie hlavných sociálnych služieb a sociálneho bývania.

(20) Podpora likvidity pre podniky prostredníctvom úverov a záruk verejného sektora so zameraním na malé a stredné podniky (MSP) má mimoriadny význam, ale sprostredkovatelia musia podporu likvidity pre firmy distribuovať efektívne a rýchlo a v úverových podmienkach sa musí zohľadňovať krízová situácia. V procese

navrhovania a vykonávania týchto opatrení treba zohľadniť odolnosť bankového sektora. Pomôcť zlepšiť peňažné toky MSP môže aj to, že sa umožní odklad platieb daní a sociálnych príspevkov a urýchlia sa zmluvné platby verejných orgánov. Je možné, že novozaložené startupy a rozširujúce sa podniky budú potrebovať osobitnú podporu, napríklad v podobe majetkovej účasti verejných inštitúcií a stimulov pre fondy rizikového kapitálu, aby zvýšili svoje investície do týchto podnikov. Malo by sa pokračovať v úsilí o zníženie nepotrebného regulačného a administratívneho zaťaženia a zaistenie ponuky efektívnych digitálnych verejných služieb pre občanov a podniky.

(21) Litva by mala zabezpečiť, aby jej opatrenia na podporu oživenia hospodárstva boli výhľadové a uľahčovali digitálnu a ekologickú transformáciu, kde existuje viacero problémov, ktorým sa treba venovať. Pokiaľ ide o digitálnu transformáciu, digitálne zručnosti sú pod priemerom EÚ, pričom MSP hlásia značné ťažkosti pri nábore pracovníkov z oblasti IKT. Zavádzanie optických sietí je síce nad priemerom EÚ, a to v prípade mestských aj vidieckych oblastí, ale pokrytie pevným širokopásmovým pripojením a jeho využívanie sú veľmi nízke, pričom medzi mestami a vidieckymi oblasťami pretrvávajú veľké rozdiely.

(22) Pokiaľ ide o podporu oživenia hospodárstva, bude dôležité, aby sa čím skôr realizovali pripravené verejné investičné projekty a aby sa podporili investície súkromného sektora, a to aj prostredníctvom príslušných reforiem. Pokiaľ ide o ekologickú transformáciu, celkové emisie skleníkových plynov v Litve sa od roku 2010 v podstate nezmenili. Produktivita zdrojov v Litve je jedna z najnižších v EÚ a aj cirkulárne (druhotné) využívanie materiálov je výrazne pod priemerom Únie. V súlade s národným energetickým a klimatickým plánom Litvy by k dekarbonizácii hospodárstva výrazne prispelo zlepšenie energetickej hospodárnosti budov vďaka energetickej efektívnosti a riešeniam využívajúcim energiu z obnoviteľných zdrojov, modernizácia vykurovacích systémov a zlepšenie udržateľnosti odvetvia dopravy. Adresné verejné a súkromné investície zamerané na riešenie týchto problémov a ďalšie investície s významným vplyvom na životné prostredie a zdravie môžu podporiť rast a odolnosť a pomôcť zabezpečiť udržateľné oživenie po tejto kríze. Investície, ktoré už boli naplánované, umožňujú rýchlo identifikovať projekty, ktoré by sa dali prednostne realizovať, a prispieť tak k hospodárskemu oživeniu, napríklad v oblasti obnovy budov a energie z obnoviteľných zdrojov. Prípravné práce v súvislosti so strednodobými opatreniami na oživenie môžu čerpať z národných energetických a klimatických plánov členských štátov, ich zoznamov projektov spoločného záujmu a plánov rozvoja infraštruktúry. Projekt Rail Baltica a projekty týkajúce sa prepojenia energetických sietí navyše patria medzi kľúčové investičné priority Litvy zamerané na zlepšenie jej bezpečnosti a integrácie do jednotného trhu EÚ. Naprogramovanie Fondu na spravodlivú transformáciu na obdobie 2021 – 2027 by mohlo Litve pomôcť riešiť niektoré výzvy, ktoré predstavuje prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine. To by Litve umožnilo čo najlepšie tento fond využiť.

(23) Zatiaľ čo tieto odporúčania sa zameriavajú na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov pandémie a na uľahčenie hospodárskeho oživenia, odporúčania pre jednotlivé krajiny z roku 2019, prijaté Radou 9. júla 2019, zahŕňali aj reformy, ktoré sú nevyhnutné na riešenie strednodobých a dlhodobých štrukturálnych výziev. Tieto odporúčania sú naďalej relevantné a budú sa aj naďalej monitorovať počas celého budúcoročného cyklu európskeho semestra. To isté platí aj pre odporúčania týkajúce sa hospodárskych politík súvisiacich s investíciami. Uvedené odporúčania by sa mali zohľadniť pri strategickom plánovaní financovania politiky súdržnosti po roku 2020,

a to aj v prípade zmierňujúcich opatrení a stratégií ukončenia opatrení prijatých v súvislosti so súčasnou krízou.

(24) Európsky semester poskytuje rámec pre nepretržitú koordináciu hospodárskych politík a politík zamestnanosti v Únii, čo môže prispieť k udržateľnému hospodárstvu. Členské štáty vo svojich národných programoch reforiem na rok 2020 zhodnotili pokrok v dosahovaní cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Zabezpečením plného vykonávania ďalej uvedených odporúčaní Litva prispeje k pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a k spoločnému úsiliu, ktorým je zabezpečenie konkurencieschopnej udržateľnosti v Únii.

(25) Na dosiahnutie rýchleho zotavenia z hospodárskych dôsledkov nákazy COVID-19 ústrednú rolu zohráva úzka koordinácia medzi hospodárstvami v hospodárskej a menovej únii. Litva by ako členský štát, ktorého menou je euro, a pri zohľadnení politického usmernenia Euroskupiny mala zabezpečiť, aby jej politiky boli aj naďalej v súlade s odporúčaniami pre eurozónu a aby boli koordinované s politikami ostatných členských štátov eurozóny.

(26) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2020 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Litvy, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2020. Zároveň posúdila program stability na rok 2020, národný program reforiem na rok 2020 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Litve v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Litve, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

(27) Rada na základe uvedeného posúdenia preskúmala program stability na rok 2020 a jej stanovisko[8] je zohľadnené najmä v odporúčaní 1,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Litva v rokoch 2020 a 2021 prijala opatrenia s cieľom:

1. V súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijať všetky opatrenia potrebné na účinné riešenie pandémie, udržanie hospodárstva a podporu následného oživenia. Keď to hospodárske podmienky umožnia, realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Posilniť odolnosť systému zdravotnej starostlivosti vrátane mobilizácie primeraných finančných zdrojov a riešenia nedostatku zdravotníckych pracovníkov a kritických zdravotníckych pomôcok. Zlepšiť dostupnosť a kvalitu zdravotníckych služieb.

2. Zmierniť vplyv krízy na zamestnanosť. Zvýšiť finančné krytie a rozsah pôsobnosti opatrení aktívnej politiky trhu práce a podporovať zručnosti. Zabezpečiť pokrytie a primeranosť záchrannej sociálnej siete a zlepšiť efektívnosť daňového systému a systému dávok pri ochrane pred chudobou.

[8] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

3. Podporovať likviditu pre podniky, najmä pre malé a stredné podniky a odvetvia orientované na vývoz. Čo najskôr realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zamerané na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na ekologickú a digitálnu transformáciu, najmä na pokrytie vysokokapacitným širokopásmovým pripojením a jeho využívanie, na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a udržateľnú dopravu. Presadzovať technologické inovácie v malých a stredných podnikoch.

V Bruseli

Za Radu
predseda